

Materiál na rokovanie

HSR SR 24. 04. 2023

bod 1

STANOVISKO

k návrhu zmeny Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

1. Popis návrhu

Návrhom zmeny Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (ďalej „POO SR“) sa navrhuje zmena POO SR, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 221 z 28. apríla 2021. Materiál sa predkladá v súvislosti s prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES.

Jedným z hlavných dôvodov aktualizácie POO SR je pridanie novej kapitoly REPowerEU, ktorá reaguje na ruskú agresiu na Ukrajine a s ňou súvisiace výzvy. Ruská vojenská agresia voči Ukrajine vytvorila novú geopolitickú realitu, ktorá radikálne narušila globálny trh s energiami, čo urýchlilo potrebu zníženia závislosti od ruských fosílnych palív, zrýchlilo zelenú transformáciu a zároveň zvýšilo odolnosť a bezpečnosť energetického systému v celej Európskej únii.

Ďalšími dôvodmi aktualizácie POO SR sú

- 1) zníženie alokácie súvisiacej s aktualizáciou maximálneho finančného príspevku na základe článku 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti;
- 2) novovzniknuté objektívne okolnosti, kvôli ktorým POO SR už nie je možné naďalej zrealizovať v pôvodne plánovanej miere; a
- 3) oprava rôznych druhov administratívnych chýb, ktoré sa vyskytujú v POO SR s cieľom predísť možným nedorozumeniam a komplikáciám pri implementácii, ako aj hodnotení uspokojivého splnenia jednotlivých míľnikov a cieľov v budúcnosti zo strany Európskej komisie.

2. Stanovisko KOZ SR

Členský odborový zväz združený v KOZ SR predložil v rámci medzirezortného pripomienkového konania k POO SR dve zásadné pripomienky. Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku (ďalej len OZ PŠaV“) trvá na predložených zásadných pripomienkach v nasledujúcom znení:

1. K Čl. Komponent 10 Lákanie a udržanie talentov – zásadná pripomienka

Žiadame do komponentu, ktorý finančne podporuje talentovaných študentov, zaradiť podmienku zapracovať do školskej legislatívy nasledovné:

„Vzdelávanie v základných umeleckých školách, ktoré sú zaradené do siete škôl a školských zariadení a zabezpečujú výchovu a vzdelávanie prostredníctvom vzdelávacích programov odborov vzdelávania poskytujúcich na seba nadväzujúce stupne vzdelania, sa vzdelávanie považuje za sústavnú prípravu na povolanie.“

Odôvodnenie: Základné umelecké školy (ZUŠ) dlhodobo poskytujú základný stupeň umeleckého vzdelávania v systéme slovenského školstva. Zaradené sú do siete škôl a školských zariadení, ktoré zabezpečujú výchovu a vzdelávanie podľa školského zákona prostredníctvom vzdelávacích programov odborov vzdelávania poskytujúcich na seba nadväzujúce stupne vzdelania a tvoria sústavu škôl. Vzhľadom na to, že nie sú doposiaľ zaradené do sústavy škôl, v ktorých sa vzdelávanie považuje za sústavnú prípravu na povolanie, sú vyradené z možnosti zapojiť sa do medzinárodných projektov EÚ, keďže je to podmienka. ZUŠ poskytujú základný stupeň umeleckého vzdelania, a preto je potrebné ich diskriminačné postavenie upraviť.

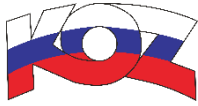
2. K Čl. Komponent 7 Vzdelávanie pre 21. storočie – zásadná pripomienka

V časti schválenie definitívnej verzie nového kurikula pre všetky vzdelávacie cykly základných a nižších stredných škôl usporiadaného do viacročných vzdelávacích cyklov, opis a odôvodnenie zmeny navrhujeme text v tabuľke č. 2:

„Tento komponent slovenského plánu na podporu obnovy a odolnosti zavedie kurikulárnu reformu základného a nižšieho stredného vzdelávania, čím sa vytvorí nový obsah vzdelávania.“

Odôvodnenie: Vzhľadom na to, že sa predkladaným materiálom navrhuje zmena POO SR, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 221 z 28. apríla 2021, OZ PŠaV využíva túto možnosť a predkladá zásadnú pripomienku ku príslušnému komponentu 7, ktorý rieši rozdelenie kurikula do viacerých vzdelávacích cyklov. Samotný opis a odôvodnenie zmeny nespomína cykly, ale hovorí, že zmeny sú z dôvodu zlého prekladu z angličtiny. Ide o nové kurikulum pre základné školy, ktoré zahŕňa ročníky 1. – 9. a levely ISCED 1 a 2. Táto úprava korešponduje s textáciou kvalitatívneho indikátora k míľniku („schválenie nového štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie“). Vzhľadom na stav kurikula a jeho rozdelenia na cykly, ktoré je po dvoch rokoch nepripravené, z pohľadu prípravy obsahu vzdelávania – vzdelávacích štandardov aj z pohľadu výstupov, teda hodnotenia na konci cyklov, zastávame názor, že takto nepripravený dokument nemôže byť uvádzaný v tak dôležitom dokumente, akým POO SR je. Považujeme to za podstatný dôvod na potrebu aktualizácie POO SR, keďže ide o novovzniknuté objektívne okolnosti, kvôli ktorým POO SR už nie je možné naďalej zrealizovať v pôvodne plánovanej miere.

OZ PŠaV iniciuje i petíciu proti zavedeniu cyklov v základných školách v navrhovanej kurikulárnej reforme, ktorú už k dnešnému dňu podpísalo viac ako 10 000 osôb. Preto je potrebné využiť možnosť aktualizácie znenia Komponentu 7 v časti kurikulárnej reformy. Aktualizovať obsah vzdelávania je potrebné, no POO SR vznikol prioritne ako mechanizmu podpory, ktorý reagoval na celosvetovú zdravotnú krízu, spôsobenú pandémiou nového koronavírusu, ako je i uvedené v predkladacej správe tohto Návrhu zmeny POO SR. Podľa nášho názoru reforma školstva nie je pripravená, nie je odkonzultovaná od začiatku, keďže vznikala v roku 2021, keď boli školy zatvorené a čelili nástrahám pandémie. Kurikulárne dokumenty je potrebné pripravovať v dostatočnom časovom priestore a najmä podľa vopred daných pravidiel, ktoré školy poznajú a vedia sa na zmeny a aktuálne úpravy obsahov vzdelávania pripraviť. Takýto dokument existuje s názvom Systémový model tvorby kurikulárnych dokumentov vrátane procesu ich periodickej inovácie 2019 – 2025. Z nášho

pohľadu zavádzanie pripravovanej reformy a usporiadania kurikula v ZŠ do cyklov s povinnosťou od roku 2026 je nereálne. Z vyššie uvedených dôvodov odmietame predloženú reformu v základných školách a žiadame upraviť text v Komponente 7. Naše základné požiadavky na tvorbu kurikula sú, aby obsah vzdelávania aj naďalej určoval štát a školy nemuseli tvoriť nový školský vzdelávací program, aby sa zachovali v slovenskom školstve samostatné vyučovacie predmety, nie ich spojenie do vzdelávacích oblastí, a aby boli naďalej postupové ročníky a stupne bez delenia kurikula na cykly.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR odporúča POO SR na ďalšie konanie po zapracovaní zásadných pripomienok.